

Opgavetyper i samfundsfag.

VERSION 3 FORÅR 2022

Den følgende gennemgang af kravene til de seks opgavetyper er *skrevet som en vejledning til eleverne*: Hvad man skal gøre, og hvad kræves der i de seks opgavetyper:

1. Hvad kan der udledes
2. Opstil hypoteser
3. Undersøg
4. Sammenlign
5. Diskutér
6. Skriv et notat

Regelgrundlaget for skriftlig prøve og opgavetyperne er Læreplanen for samfundsfag A 2017 og tilhørende Vejledning for samfundsfag A 2021.

Et vigtigt fagligt mål i forbindelse med den skriftlige prøve er at *"anvende viden, begreber og faglige sammenhænge fra kernestoffet og forskellige teorier fra fagets discipliner til at forklare og diskutere samfundsmæssige problemstillinger og udviklingstendenser"*.

I vejledningen er det udlagt som, at eleverne *"for alle elementer i kernestoffet har lært om og kan anvende viden, begreber og faglige sammenhænge til at forklare problemstillinger og udviklingstendenser. ... Hvad angår anvendelse af teorier til skriftlig prøve forventes, at eleverne kan anvende forskellige sociologiske teorier, politologiske teorier, økonomiske teorier og teorier om international politik."*

Eleverne skal således trænes i alle de faglige mål og i at kunne anvende alle dele af kernestoffet til den skriftlige prøve.

Indholdsfortegnelse

1. Hvad kan der udledes.....	1
2. Opstil hypoteser	4
3. Undersøg.....	5
4. Sammenlign.....	8
5. Diskutér.....	9
6. Skriv et notat.....	10

1. Hvad kan der udledes

I udledningsopgaven skal du:

1. **Udlede konklusioner ud fra en tabel/figur.** Du kan fx skulle påvise en sammenhæng ("jo større ..., jo lavere...") eller en udvikling ved at sammenligne tal fra forskellige år.
2. **"Anvende viden om xx"**. Her skal du bruge din faglige viden (konkret viden om samfundsfaglige forhold og/eller viden om samfundsfaglige begreber/teorier) til at forklare den sammenhæng/udvikling, du har udledt af tabellen/figuren.
3. Som regel **understøtte besvarelsen** med relevante **beregninger** og/eller et **diagram**. Der er tre forskellige former for beregningskrav:
 - a) Udled understøttet af beregninger (procentandele, årlige procentvise ændringer eller indekstal)
 - b) Udled understøttet af opstilling af diagram med lineær regression
 - c) Udled understøttet af beregning af et 95% konfidensinterval (statistisk usikkerhed)

Omfang: ca. 350 ord.

Du kan se eksempler på udled-opgaver understøttet af de tre forskellige beregningskrav nedenfor:

Eksempel på udled understøttet af beregninger

Eksempel på opgaveformulering:

Hvad kan der på baggrund af Tabel 1 udledes om udviklingen i dansk økonomi i perioden 2007-2017? [Besvarelsen skal understøttes af beregninger og et diagram ud fra de beregnede tal].
Du skal anvende viden om økonomiske sammenhænge.*

(30. august 2019 – 1. fællesdel)

* 'Besvarelsen skal understøttes af beregninger og et diagram ud fra de beregnede tal' er tilføjet for at tydeliggøre beregningskrav men står ikke i den oprindelige opgaveformulering.

Hvordan besvares opgaveformuleringen?

- I denne opgave skal du typisk **omregne** absolutte tal (fx mia. kr., tons, antal personer) til enten **procentandele**, **årlige procentvise ændringer** eller **indekstal** for bedre at få overblik over sammenhænge/udviklinger (tabeller, der skal beregnes, udleveres i regneark og beregninger laves heri eller i andet digitalt hjælpemiddel).
- **Tabellen** med de beregnede tal skal indsættes i besvarelsen og forsynes med overskrift, forspalte (rækkeoverskrift), hovedspalte (kolonneoverskrift) og måleenhed.
- Du vil typisk blive bedt om at udarbejde et relevant **diagram** ud fra de beregnede tal; fx et søjlediagram (til procentandele), et kurvediagram (til indekstal) eller et søjle/kurvediagram (til årlige procentvise ændringer). Diagrammet forsynes med diagramtitel, måleenhed, forklaring til søjler/kurver og aksetitler, hvor det er relevant.
- Når du har beregnet tabellen, skal du **udlede** sammenhænge/udviklinger. Husk at lave konkrete nedslag i tabellen for at dokumentere dine udledninger.
- Du skal forklare det, du udleder, ved at **anvende viden** om konkrete samfundsforhold og/eller samfundsfaglige begreber/teorier (i eksemplet her: *viden om økonomiske sammenhænge*). Du kan ofte

bruge din viden til at strukturere din besvarelse (her fx ved at fokusere på det økonomiske kredsløb og konkludere på tendenser fra tabellen ud fra dette).

Eksempel på udled understøttet af opstilling af lineær regression

Eksempel på opgaveformulering:

Hvad kan der på baggrund af tabel 1 udledes om sammenhængen mellem prisen på cigaretter og andel rygere i udvalgte lande? Besvarelsen skal understøttes af et diagram med en lineær regression, der viser sammenhængen mellem prisen på cigaretter og andel rygere i udvalgte lande. Du skal i besvarelsen anvende viden om markedsmekanismen og politisk påvirkning heraf.

(Vejledende opgavesæt, 2019 – 2. fællesdel)

Hvordan besvares opgaveformuleringen?

- I denne opgave skal du vise **sammenhængen** mellem to variable (fx prisen på cigaretter og andel rygere i udvalgte lande)
- Du skal konstruere og tolke et diagram med **lineær regression** med angivelse af ligning og R^2 . Diagrammet skal forsynes med overskrift og aksetitler med måleenhed.
- Med afsæt i det konstruerede diagram skal du udlede, hvad tendenslinjens ligning (hældningskoefficienten), R^2 -værdien og punkternes beliggenhed i diagrammet viser om sammenhængen mellem de to variable i diagrammet:
 - **Hældningskoefficienten** i ligningen tolkes som, at hvis variabelen på x-aksen stiger med 1, så ændres variabelen på y-aksen med hældningskoefficienten.
Eksempel: I ligningen $y = -0,1862x + 25,459$ er hældningskoefficienten $-0,19$ (afrundet): Når prisen på en pakke cigaretter (x) stiger med 1 kr., falder andel rygere i landene (y) med 0,19 procentpoint. Vær opmærksom på rigtig brug af måleenhederne.
 - **Punkternes beliggenhed** i diagrammet: Hvad man kan udlede af punkternes beliggenhed i diagrammet om sammenhængen mellem de to variable? Ligger punkterne meget tæt på tendenslinjen, mere spredt omkring tendenslinjen som et bredt bælte, eller helt spredt som i en bisværn? Ligger punkterne på en måde, som er udtryk for lineær regression? Jo tættere punkterne ligger på tendenslinjen, jo højere bliver R^2 . Er der nogle punkter, der afviger meget fra tendenslinjen (outliers), og hvad kan det skyldes? Samler punkterne sig i nogle grupper, og hvad er det udtryk for?
 - R^2 viser **forklaringsgraden**, som udtrykker, hvor stor en del af variationen i den afhængige variabel y, der kan forklares/beskrives af den uafhængige variabel x. Hvis R^2 fx er 0,39, kan prisen på en pakke cigaretter (x) forklare 39% af variationen i andel rygere i landene (y), mens de resterende 61% af variationen må forklares ud fra andre årsager. R^2 skal tolkes i sammenhæng med punkternes beliggenhed i diagrammet.
 - Den faglige sammenhæng mellem de to variable: Man skal **anvende viden** om det, der nævnes i spørgsmålet, til forklare, hvilken faglig sammenhæng der er mellem de to variable. Fx at en højere afgift vil medføre en stigende pris på en pakke cigaretter og dermed en mindre efterspørgsel og en lavere andel rygere i et land. Lineær regression er ikke i sig selv et bevis for, at der er en årsagssammenhæng. For at kunne tale om en sammenhæng (og ikke blot en samvariation) skal man fagligt kunne begrunde en sammenhæng mellem den uafhængige og den afhængige variabel. Man kan også overveje, om kausaliteten kan "gå begge veje".

Eksempel på udled understøttet af beregning af et 95% konfidensinterval (statistisk usikkerhed)

Eksempel på opgaveformulering:

Hvad kan der udledes af figur 1 og 2 om ændringer i vælgernes tilslutning til partierne fra folketingsvalget i 2015 til den 23. august 2017?

Besvarelsen skal understøttes af beregninger af statistisk usikkerhed, og du skal anvende viden om vælgeradfærd.

(2018 Vejledende opgavesæt 1. Fællesdel)

Hvordan besvares opgaveformuleringen?

- I denne opgave kan du blive bedt om at afgøre, om der er ændringer i vælgertilslutningen for et eller flere partier fra valget og frem til tidspunktet for meningsmålingen, eller hvorvidt en meningsmåling forud for valget forudsagde valgsresultatet.
- For at kunne afgøre dette skal du beregne og tolke **statistisk usikkerhed** (konfidensintervaller) for en meningsmåling. Her skal du se fx på om et partis frem- eller tilbagegang i meningsmålingen siden sidste valg er større eller mindre end den statistiske usikkerhed, altså om der er en signifikant forskel mellem en meningsmåling og et efterfølgende valg. Er frem- eller tilbagegangen i meningsmålingen stor nok til, at vi kan være 95% sikre på, at der er tale om en reel frem- eller tilbagegang for partiet?
- Du kan også blive bedt om at forholde dig til supplerende figurer, fx over vælgervandringer.
- Nu skal du **anvende viden** om det, der nævnes i spørgsmålet til at forklare udviklingen (fx frem- eller tilbagegangen for partierne).

2. Opstil hypoteser

I denne opgavetype skal du opstille tre hypoteser, der kan forklare sammenhænge mellem forskellige variable (fx partivalg og holdning til klimaafgifter på flyrejser); altså forklarende hypoteser.

I en forklarende hypotese bruger man sin faglige viden til at begrunde og forklare et fænomen. En hypotese er en påstand, som du ikke med sikkerhed ved om er rigtig, men du skal bruge din faglige viden og nedslag i tabelmateriale (empirisk dokumentation) til at argumentere for, at hypotesen sandsynligvis er rigtig.

Omfang: ca. 350 ord.

Eksempel på opgaveformulering:

Opstil tre hypoteser, der kan forklare de sammenhænge mellem partivalg og holdning til klimaafgifter på flyrejser, der kan udledes af tabel 1.

Hver hypotese skal understøttes af en faglig begrundelse.

(2020. Fælles fremtid. Fællesdel)

Hvordan besvares opgaveformuleringen?

- En forklarende hypotese indeholder en observation fra bilagsmaterialet og en begrundelse for denne observation.
- Hypotesen skrives i én sætning, hvor den observerede sammenhæng beskrives først med nedslag i bilaget (nævn evt. i parentes tal) og begrundelsen herfor efterfølger med ord som 'fordi'/'på grund af'/'da' – se eksempel:

"Flertallet af Liberal Alliances vælgere (58%) er helt eller delvis uenig i, at der skal indføres klimaafgifter på flyrejser, fordi de ikke mener, at staten skal gribe ind i markedet."

- Når du har skrevet den forklarende hypotese, så skal du bagefter give en særskilt faglig begrundelse, som uddyber den forklarende del af hypotesen. Den faglige begrundelse består af både empirisk dokumentation for sammenhæng ved konkret nedslag i tabelmateriale (kan også fremgå af selv hypotesen) samt en uddybende forklaring på sammenhæng ved brug af konkret samfundsfaglig viden og faglige begreber (i eksemplet ovenfor kunne du bruge viden om ideologier, vælgeradfærd, fordelings- og værdipolitik) – **se eksempel:**

"Faglig begrundelse:

Liberal Alliance bygger på liberalisme, hvor individets frihed og markedsmekanismen ..."

- Dine tre hypoteser og faglige begrundelser skal være forskellige. Vær derfor opmærksom på, at det er forskellige sammenhænge, som du opstiller hypoteser om og brug gerne forskellige faglige begreber/teori/viden.

3. Undersøg

I en undersøgelse bliver du bedt om at undersøge forskellige samfundsforhold ud fra bilagsmaterialet.

- Du skal bruge *alle* bilagene, men du skal ikke referere alt, som kan udledes af de enkelte tabeller/figurer. Du skal være særligt opmærksom på, om der er **faglige sammenhænge mellem oplysningerne i de forskellige tabeller/figurer**. Oplysninger i én tabel/figur kan fx være årsag til forhold i en anden tabel/figur.
- I alle typer undersøgelsesopgaver skal du **strukturere** ud fra spørgsmålets formulering og ikke ud fra bilagenes rækkefølge.
 - Hvis der i opgaveformuleringen er nævnt to forhold, der skal undersøges, kan du strukturere din besvarelse ud fra disse to forhold. I Eksempel 1 skal man skrive om a) de fire partiers *vælgergrupper* og om b) de fire partiers *stemmeadfærd i Folketinget*.
 - Hvis der i opgaveformuleringen er nævnt ét forhold (fx eksempel 3: boligområdets betydning for socialisering) kan du strukturere din besvarelse ud fra mønstre/emner på tværs af tabellerne/figurerne. Hvis nogle af tabellerne/figurerne handler om det samme emne/mønster, kan de med fordel behandles samlet.
- Du skal i alle typer undersøgelsesopgaver **anvende viden og begreber** for at uddybe eller forklare de tendenser, du ser i bilagsmaterialet.
- Afslut med din undersøgelse en **konklusion**, hvor du sammenfatter, hvad der kan udledes, om det der spørges om.

Omfang: Ca. 2-3 sider.

Der er tre forskellige typer undersøgelsesopgaver:

1. Undersøgelse understøttet af beregninger
2. Undersøgelse af om påstande i ét bilag kan understøttes af andet bilag
3. Undersøgelse understøttet af vurdering af metodiske styrker og svagheder

Eksempel 1: Undersøgelse understøttet af beregninger

Undersøg, hvad der af materialet i bilag B1 (figur 1, tabel 1, figur 2, tabel 2 og tabel 3) kan udledes om de fire partier i rød bloks vælgergrupper og stemmeadfærd i Folketinget med henblik på, om de fire partier har gode muligheder for et tæt samarbejde.

Undersøgelsen skal understøttes af relevante beregninger og et diagram ud fra de beregnede tal. Du skal anvende viden om værdi- og fordelingspolitik.

(2020 Individ og fællesskab. Delopgave B: Samarbejde i rød blok)

Hvordan besvares opgaveformuleringen?

- I den første type undersøgelsesopgave skal du undersøge, hvad bilagsmaterialet siger om det, der nævnes i opgaveformuleringen (her: *rød bloks vælgergrupper og stemmeadfærd i Folketinget*). Du skal se på faglige sammenhænge.
- At undersøgelsen skal understøttes af relevante **beregninger** og et **diagram betyder, at:**
 - Du skal **omregne de tabeller**, der indeholder absolutte tal (mia. kr., mio. tons, antal personer mm) til *procentandele, årlige procentvise ændringer eller indekstal* for bedre at kunne svare på spørgsmålet.

- **Tabeller**, der skal regnes på, udleveres i **regneark**, og beregningerne skal kunne foretages i regneark eller andet digitalt hjælpemiddel. **Tabellen** med de beregnede tal indsættes i besvarelsen og forsynes med overskrift, forspalte (rækkeoverskrift), hovedspalte (kolonneoverskrift).
- Der vil typisk være krav om at udarbejde et relevant **diagram** ud fra de beregnede tal. Det kan være et søjlediagram (procentvis andel), et søjle-/kurvediagram (årlige procentvise ændringer), et kurvediagram (indekstal) eller diagram med lineær regression. Diagrammet forsynes med diagramtitel, måleenhed, forklaring til søjler/kurver og aksetitler.

Eksempel 2: Undersøgelse af om påstande i ét bilag kan understøttes af andet bilag

Undersøg, hvorvidt påstandene i bilag C1 om mønsterbrydere og behovet for uddannelse kan understøttes af materialet i bilag C2. Undersøgelsen skal understøttes af relevante beregninger, og du skal anvende sociologiske begreber.

(2017 Udfordringer. Delopgave C: Social mobilitet i Danmark)

Hvordan besvares opgaveformuleringen?

- I eksempel 2 skal du undersøge om **påstande** i et bilag kan understøttes af det øvrige bilagsmateriale. Du skal først opridse hvilke påstande, der fremsættes i bilag 1, som typisk vil være et kort artikeluddrag. Herefter skal du undersøge, hvordan materialet i bilag 2 (typisk forskellige figurer/tabeller) forholder sig de opstillede påstande.
- Du kan med fordel strukturere din undersøgelse efter hvilke figurer/tabeller, der bekræfter påstandene og hvilke, der modsiger påstandene.
- Beregninger i eksempel på undersøgelsesopgave type 2 foretages på samme måde som i undersøgelsesopgave type 1.

Eksempel 3: Undersøgelse understøttet af vurdering af metodiske styrker og svagheder

Undersøg, hvad der på baggrund af bilag B1 (figur 1, figur 2, figur 3), bilag B2 og bilag B3 kan udledes om boligområdets betydning for socialisering. Du skal vurdere metodiske styrker og svagheder ved anvendelsen af bilag B1, B2 og B3 til at undersøge boligområdets betydning for socialisering.

(2019 Vejledende opgavesæt 2. Delopgave B: Socialisering i udsatte boligområder)

Hvordan besvares opgaveformuleringen?

- I eksempel på undersøgelsesopgave type 3 skal du, som i undersøgelsesopgave type 1, undersøge hvad bilagsmaterialet siger om det, der spørges til i opgaveformuleringen. Bilagsmaterialet indeholder typisk både kvantitativt og kvalitativt data.
- Der vil typisk være krav om at **vurdere metodiske styrker og svagheder** ved de **konkrete** kvantitative og kvalitative data. Du kan vurdere det undervejs eller samlet til sidst. Du kan komme ind på følgende:
 - **Kvantitativt data:** Er der tale om data fra stikprøve eller totaldata/registerdata? Hvis bilagenes kvantitative data er fra en spørgeskemaundersøgelse, er de så anvendelige til at udlede generelle mønstre om hele populationen? Er stikprøven repræsentativ og tilstrækkelig stor?
 - Brug noterne til tabeller/figurer til at vurdere antal respondenter og deres betydning for den statistiske usikkerhed, indsamlingsmetodens betydning for stikprøvens repræsentativitet og/eller spørgsmålenes formulering, og deres betydning for hvad tabeller/figurer viser.

- Du kan vurdere, om en svaghed ved de kvantitative data er, at de ikke giver en uddybende forståelse af, hvorfor respondenterne mener eller handler, som de har svaret, at de gør.
- **Kvalitativt data:** Du kan vurdere, om de kvalitative data i bilagene (typisk interviews) giver en dybere forståelse af menneskers adfærd/holdninger om det undersøgte. Giver disse data mulige forklaringer på tendenser i de kvantitative data og dermed en dybere forståelse af det, der skal undersøges ifølge spørgsmålet? På den måde kan du forholde dig til, om og i givet hvordan de forskellige dataformer supplerer hinanden.
- Brug noterne til de kvalitative data til at vurdere, hvordan de interviewede personer er udvalgt (almindelige borgere eller eksperter), og hvilke spørgsmål der stilles i et interview.
- Du kan vurdere, om en svagheden ved de kvalitative data i bilagene er, at de ikke kan generaliseres til hele populationen. Kommentér gerne på hvordan de kvalitative og kvantitative data supplerer hinanden, fx hvordan de understøtter og/eller modsiger hinanden.
- Du kan med fordel opsummere dine metodiske betragtninger ved at kommentere på, hvordan de forskellige materialetyper konkret supplerer hinanden, fx hvordan nogle af mønstrene fra de kvantitative data uddybes og forklares af de kvalitative data.

4. Sammenlign

I en sammenligningsopgave, skal du skrive om **forskelle og ligheder** i bilagenes synspunkter i forhold til det, der spørges om. Hold dig altid til det eller de fokuspunkter, spørgsmålet angiver. I eksemplet nedenfor skal forskelle og ligheder i synspunkterne handle om "USA's ændrede adfærd og position i international politik".

Eksempel på opgaveformulering:

Sammenlign de syn på USA's ændrede adfærd og position i international politik der kommer til udtryk i bilag B1, B2 og B3. I sammenligningen skal du anvende viden om magtforhold i international politik.

(2020 Fælles fremtid. Delopgave B: USA og Danmark)

Hvordan besvares opgaveformuleringen?

- Der er flere måder at **strukturere** en sammenligning:
 - a) Strukturér efter emne/begreb: Læg mærke til, når to eller flere bilag har en holdning til det samme emne (de kan være enige eller uenige om dette emne). Strukturér din besvarelse efter disse emner, så du først behandler det ene emne, dernæst det andet emne osv. Disse emner/begreber kan også være angivet i spørgsmålet. I eksemplet kan man fx starte med først at sammenligne bilagenes holdning til *USA's ændrede adfærd* og derefter sammenligne holdningen til *USA's position i international politik*.
 - b) Strukturér efter uenighed/enighed/delvis enighed: Hvis der fx er tre bilag, og to af bilagene er stærkt uenige, kan du starte med at sammenligne synspunkterne i de to bilag, der er mest forskellige. Herefter kan du sammenligne synspunkterne i det tredje bilag med de to andre bilag. Det kan være, at det tredje bilag nogle steder er mest enig med første bilag, og andre steder det andet bilag. Læg også mærke til, om det tredje bilag inddrager helt andre perspektiver, som ikke berøres i de to andre bilag eller på anden vis nuancerer synspunkterne fra de to andre bilag.
- Uanset struktur vil det være en god ide, at sammenligne hovedsynspunkterne for derefter at uddybe bilagenes **argumentation** for de forskellige synspunkter.
- Du skal angive præcist, hvem der er afsender på et synspunkt. Hvis journalist Petersen har interviewet professor Olsen, er det Olsen, der har nogle synspunkter, og ikke Petersen.
- Du skal sammenligne mest muligt direkte. Skriv fx: "Hansen mener ..., hvorimod Jensen mener ... Forskellen er altså at ... Hansen begrundet sit synspunkt med ..., mens Jensen argumenterer med at ... De er dog enige om ..."
- Undlad lange referater af, hvad først den ene mener, hvad den anden mener, og hvad den tredje mener. Det er *ikke* en sammenligning blot at referere, hvad hvert af bilagene mener.
- I en sammenligning skal du ikke tage stilling til eller diskutere synspunkterne i bilagene.
- Du skal **anvende viden** om det, der spørges om, til at karakterisere synspunkter i bilagene. I eksemplet skal du fx anvende "viden om magtforhold i international politik" til at karakterisere synspunkter i de tre bilag. Skriv fx: "Når der i Bilag-X står ..., er det udtryk for, at det internationale system opfattes som multipolært, mens synspunktet i Bilag B-Y om ... er udtryk for, at systemet opfattes som unipolært." Brug gerne citater og husk citationstegn.
- Afslut med et par sætninger, hvor du **sammenfatter** forskelle og ligheder i bilagene om det, der spørges om.

Omfang: Ca. 2-3 sider.

5. Diskutér

En diskussion er en **modstilling af faglige argumenter** om det, der spørges til med udgangspunkt i bilagsmaterialet (tekst, statistik og/eller videoklip).

Der kan spørges på forskellige måder, som illustreret i de to nedenstående eksempler men tilgangen til besvarelsen er den samme.

Eksempel 1:

Diskutér, i hvor høj grad forældres normer og værdier i dag har betydning for deres børns liv. Diskussionen skal tage udgangspunkt i bilag C4, og du skal anvende sociologiske teorier.

(2020 Individ og fællesskab. Delopgave C: Individets ansvar.)

Eksempel 2:

Diskutér fordele og ulemper for Socialdemokratiet ved at danne en ren socialdemokratisk mindretalsregering efter valget i 2019. Diskussionen skal tage udgangspunkt i bilag B2 og videoklipet i bilag B3, og du skal anvende viden om partiadfærd.

(2020 Individ og fællesskab. Delopgave B: Samarbejde i rød blok.)

Hvordan besvares opgaveformuleringen?

- I **Eksempel 1** skal du modstille faglige argumenter der forholder sig til, om forældres normer og værdier har stor eller mindre betydning for deres børns liv.
- I **Eksempel 2** skal du modstille faglige argumenter, der forholder sig til fordele og ulemper for Socialdemokratiet ved at danne en ren socialdemokratisk mindretalsregering.
- Argumenterne i diskussionen skal være faglige, og det betyder, at du skal **anvende konkret viden, bestemte begreber, og/eller teori**. I Eksempel 1 skal du anvende sociologiske teorier (fx Bourdieu og Giddens), men du må også gerne komme ind på anden faglig relevant viden (fx begreber om socialisering eller viden om omfang af social arv).
- Du skal **strukturere** diskussionen således, at du tager afsæt i bilagsmaterialets synspunkter, sætter dem ind i en teoretisk sammenhæng og herefter enten modstiller disse med hinanden eller med andre (hvis muligt modsatrettede) synspunkter/teorier.
- Eksempler på hvordan modstillede synspunkter, om det der spørges om, kan underbygges med faglige argumenter i form af forskellige teorier, begreber og konkret viden:
 - "Ud fra Giddens teori om senmodernitet kan man argumentere for at (fx ½ sides argumentation). I modsætning hertil kan du ud fra Bourdieus teori argumentere for at (fx ½ sides argumentation)." Herefter kan du komme ind på, hvilke grundlæggende antagelser der er i de to teorier, som gør at de har forskellige opfattelser af fx social arv.
- Der er ofte sammenhæng mellem delopgavens spørgsmål to (undersøgelse eller sammenligning) og diskussionen, og i så fald kan argumenter eller data fra bilagsmaterialet i spørgsmål to med fordel inddrages i diskussionen.
- Afslut med et par sætninger, hvor du **sammenfatter** de vigtigste faglige argumenter i diskussionen.

Omfang: Ca. 2-3 sider.

6. Skriv et notat

Et notat er en fagligt begrundet anbefaling af en bestemt strategi/løsningsforslag til at håndtere en situation. Notatet er skrevet af dig til en bestemt modtager (forestil dig fx, at du er uddannet ekspert og ansat som rådgiver for den person, der er nævnt i spørgsmålet).

Eksempel på opgaveformulering:

Du er politisk rådgiver for Danmarks udenrigsminister Jeppe Kofod. Skriv et notat til Jeppe Kofod, der sætter ham i stand til at formulere en strategi for, hvordan Danmark skal håndtere Kinas opstigning som stormagt.

Notatet skal tage udgangspunkt i bilag A4, og du skal anvende teorier om international politik.

(2020 Individ og fællesskab. Delopgave A: Pandiplomati.)

Hvordan besvares opgaveformuleringen?

- Indled gerne notatet med en kort introduktion til den problemstilling, som notatet handler om. I et notat til en politiker, kan det desuden være godt at redegøre for den politiske situation, som politikerens befinder sig i.
- Du skal **strukturere** et notat ved at fremsætte en (eller flere) strategier(/løsningsforslag), der skal hjælpe fx ministeren med at håndtere en situation/problemstilling.
- Du skal argumentere fagligt for fremsatte strategi(er) og komme ind på konsekvenserne (fordele og ulemper). Du kan også komme ind på konsekvenserne på kort og lang sigt, hvis det er relevant. Argumentationen skal handle præcist om det, der nævnes i spørgsmålet.
- Dit notat skal typisk tage udgangspunkt i et bilagsmateriale; brug dokumentation eller data herfra til at underbygge dine argumenter.
- Du skal **anvende begreber, teori eller faglig viden** i udfoldelsen af dine strategier. I eksemplet ovenfor kan du fx benytte to teorier i international politik til at formulere to forskellige strategier til Jeppe Kofod; en neorealitisk strategi og en idealistisk strategi. Ud over den krævede faglige viden kan du med fordel også anvende anden relevant faglig viden. I eksemplet kan du fx anvende viden om Danmarks og/eller Kinas udenrigspolitik.
- Du kan formulere argumentationen på følgende vis:
 - "Teori xx kan bruges som argument for, at man skal ... Derimod kan man ud fra yy teori argumentere for at man i stedet skal ... Dette kan begrundes med ... De faktiske forhold i ... taler for, at vælge at ..."
 - "Med brug af begrebet ... kan man argumentere for at ..."
 - "Ud fra yy model kan man vælge at lægge vægt på at ..."
 - "Den foreslåede økonomiske politik kan underbygges med følgende tal: ..."
 - "Konklusion: Ud fra en samlet vurdering af situationen i ..., hvor ..., anbefales det at ..."
- Der er ofte sammenhæng mellem delopgavens spørgsmål to (undersøgelse eller sammenligning), og i så fald kan argumenter eller data fra bilagsmaterialet i spørgsmål to med fordel inddrages i notatet.
- Du skal skrive en **konklusion**, der skal indeholde en klar og fagligt velbegrundet anbefaling af én bestemt strategi eller løsningsforslag. Det betyder, at hvis du har fremsat flere strategier i notatet, skal du i konklusionen nøjes med en begrundet anbefaling af én af dem.

Omfang: Ca. 2-3 sider.